

akik között pedig a legtöbb munkás, gyári munkás, tehát nem iparosember, hanem inkább a napszámoshoz áll közel. Mégis, ha az ipari segédszemélyek 17·5 %-át levonjuk is, ill. annak nagy részét, még mindig 20 %-nál több az iparos szülő, vagyis a szülők foglalkozásában az altiszti foglalkozás mellett a legjelentősebb. A kereskedelemmel foglalkozó szülők az összeseknek 14·5 %-a a gimnáziumban és 6·2%-a a polgári iskolában. Ebből kiskereskedő 7 %, ill. 3·7 %. Fellüнден kis szám a polgári iskolában. A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozások még nagyobb jelentőségűek, amennyiben a gimnáziumba a szülők 13·5 %-át, a polgáriban 11·7%-át teszik.

Összefoglalva a fentieket, a gimnáziumban a tanulók egyharmada köztisztviselő gyermeke, azután kb. egy-egy hetede kereskedelemmel, iparral és közlekedéssel kapcsolatos foglalkozású családból származik. A többi foglalkozási ág jelentéktelenebb. Ezzel szemben a polgári iskolában a szülők foglalkozás szerint a következőképpen osztályozhatók: egy negyede proletár, napszámos foglalkozáshoz áll közel, egy ötöde altiszt, az ipar, mezőgazdaság és közlekedés kb. egyhated-egyhatednyi százalékkal van képviselve.

Az évkönyvekben közölt statisztikai adatok elég szegények és így sokkal többet nem állapíthatunk meg. Azonban a születési adatokból is érdemes következtetni. A nevelő-oktató munkában nem közömbös, hogy a tanulók közel egykorúak-e, vagy pedig sok közöttük az osztály átlagának meg nem felelő korú tanuló. A tanulók születési táblázatából minden osztálynak két születési évet vettem ki és ezt vettem az illető osztály normális korának. Ez a két esztendő elég széles korhatárt ad és ha meggondoljuk, hogy az újabb rendelkezések az elemi iskolai beiratkozásoknál már megakadályozták a tanulók 6 év előtti beiratkozását, nyugodtan elfogadhatjuk túlkorosnak mindazokat a tanulókat, akik ezen a két esztendő határon kívül esnek, hisz még ezek között is némelyek már majdnem két esztendővel haladják meg az osztály legfiatalabb és a mindennapi használatban normális korúnak tartott osztálytársaikat. Ha a túlkorosságot ilyen szempontból vesszük, a gimnázium alsó négy osztályában (csak ez hasonlítható össze ilyen szempontból a polgárral) 10·5 %-nyi a túlkoros tanuló. A polgáriban ezzel szemben 29·8 %, ami bizonyára még azok számára is meglepő szám, akik a polgári iskolákat közelebbről ismerik.

A vallási megoszlás még az egyetlen, amit az évkönyvek statisztikai adataiból összehasonlítással felhasználhatunk. Ezek szerint katolikus a gimnáziumban 79 %, a polgáriban 85·7 %, református a gimnáziumban és polgáriban egyaránt 9·8%, ág. ev. vallású a gimnáziumban 3·2 %, a polgáriban 2 %, gör. keleti (0·7 ill. 0·6 %) , gör. katolikus (1·2 ill. 0·7 %) , unitárius (0·3 %) vallású tanulók száma elenyésző. A zsidó tanulók száma a gimnáziumban 5·8 %, míg a polgáriban 1·2 %.

Az évkönyvek statisztikai szegénysége miatt, sajnos, a szülők jövedelmére, a gyermekek lakás, élelem, könyv, tanszer tekintetében való ellátottságára, egészségi állapotára nem lehet következtetni. A sokkal érdekesebb tanulmányi és nevelési eredményekre pedig kevés fény derül ezekből. Az osztályzatokat ugyanis nem tartom alkalmasnak az iskolafajok közötti összehasonlításra, hisz az osztályzatok nemcsak az iskola által megszabott követelmények, hanem a tantervi anyag, az iskolai munka iránya, a szelekció stb. szerint is változnak. Ez utóbbiak összehasonlító vizsgálata szintén érdekös volna és esetleg külön kerülhetne feldolgozásra.

Dr. Nagy Géza.

Ifjúsági könyvek.

A következőkben néhány most megjelent ifjúsági könyvet mutatunk be.

Baloghy Mária szerkesztette és Benedek Kata rajzolta a *Baba első és második képeskönyvét*. A könyv elején a szerkesztőnő hasznos tanácsokat ad a szülőknek miként, viselkedjenek gyermekeikkel szemben. A két könyv a gyermek közvetlen környezetének tárgyait mutatja be.

Magda neni és Vilma néni *Meselámpa* címen verseket és kis meséket írtak az óvodások számára. Rajzok és színes képek díszítik a kötetet.

Nagyon ötletes kis ifjúsági regényt írt Kubáss Marianna. Regénye *Vakáció a Balaton fenekén* címen. Csátkai Laci balatoni nyaralásáról számol be. Laci – nem a Balaton mentén, hanem a Balaton fenekén nyaral Bernát bácsinál, aki bűvárhajót építtetett magának Balatonnádason. Laci bűvárruhában csatangol a Balaton fenekén és ez tömördek alkalmat nyújt az írónőnek, hogy biológiai, természetrajzi, fizikai ismereteket csempésszen bele történetébe. Ez az ismeretközlés azonban nem unalmas, nem is bontja meg a regény egységét. Nagy érdeme a műnek, hogy tanító ellege ellenére is igen érdekfeszítő. Egyúttal ügyesen nevel szülőföldszeretetre a mű, jmelyet Nemes Török János rajzai ékesítenek.

Úgy látszik, hogy a magyar irodalomnak az ifjúság számára alkalmas remekműveit Magyar Kincsek c. sorozatban akarják kiadni, Első kötetként Petőfi Sándor *János vitéze* jelent meg nagyon szép kiadásban Magyarokuti Béla rajzaival.

A hazafias nevelés célját szolgálja Palotai Boris könyve, a *Kassai diákok*. Az író műveit már ismeri a magyar ifjúság (*Juliska és az V. osztály stb.*) Az író személyes tapasztalata alapján a kassai ifjúság dacos tetteiről beszél a felvidéki bevonulás előtti időkből. Tanulók összetartása, tótnévű, de magyarérezelmű diák keserves lelki küzdelme, cseh-szlovák-magyar verekedések, a szülők szenvedése, a munkatábor kínjai tárulnak fel a diákok előtt. Ezen felül pedig a cserkészek mindig segítő akarata, amely az idegennek is segítségére siet. Fáy Dezső rajzai a kassai keretet elevenítik meg.

A leányok hazafias nevelését szolgálja Balogné Hajós Terézia elbeszélésgyűjteménye *Kisasszonyok—Nagyasszonyok*. Ezekben az elbeszélésekben a szigetvári hős leánynak, Poppel Évának, Lorántffy Zsuzsánnának, a kurucz generális leányának életéből elevenedik meg egy-egy részlet. Fáy Dezső stílusos rajzai díszítik a kis könyvet.

Nagyon ügyes és hasznos a Baloghy Mária szerkesztésében megjelent *Lányok könyve*. Ebben a majdnem 300 oldalas és Benedek Kata 190 rajzával illusztrált műben a serdülő lányok a négy évszakra beosztva számos tanácsot kapnak. Játékok, történetek, illik-nem illik szabályok, kistestvérke naplója, kutya- és virágnevelési útbaigazítások, magyar kutyanevek, karácsonyfadíszek és más hasznos tárgyak készítésére vonatkozó tanácsok váltakoznak a könyvben. Tizenöt író, iparművész, egészségügyi testvér sib. szövetkezett, hogy megfelelő formába öltöztetett tanácsaival szórakoztatva segítsék a fiatal lányokat.

E. J.

A „Magyar Tanítók Lexikona“.

Bene Lajos szerkesztésében ez év decemberében második kiadásban jelenik meg, kiegészítve a legújabb törvények és rendeletek ismertetésével. A lexikon második kiadásának bolti ára 20 pengő lesz. Akik a művet szerkesztőnél (Budapest, VI. Hajós-u. 25. sz. Radó nyomda.) 10 napon belül előjegyzik, 12 P-ért kaphatják meg s ezen összeget is havi 2 pengős részletben fizethetik. A szerkesztő kéri azokat, akik a lexikon első kiadásában valami hiányosságot tapasztaltak, közölgék vele, hogy azokat pótolja.